

UPPFÖLJNING AV KOMPETENSINSATSER I FÖRSKOLAN

**Vidareutbildning av barnskötare
till förskollärare 2005 och 2006**

*En undersökning genomförd av USK
på uppdrag av Kompetensfondens kansli*

Jan-Ivar Ivarsson

INNEHÅLL

Innehåll	1
Sammanfattning	2
Bakgrund och syfte	3
Undersökningens genomförande	3
Resultat	4
De svarande	4
Om utbildningen	5
Ett helhetsomdöme och upplevd kravnivå	5
Om utbildningens innehåll	8
Om de praktiska förutsättningarna	11
Om utbildningseffekter	12
Efter utbildningen	13
Relationer till den tidigare arbetsplatsen	14
Nuvarande sysselsättning	18
Utbildningen ur nuvarande perspektiv	19
Övriga synpunkter	22
Bilaga Tabeller	

SAMMANFATTNING

45 barnskötare från Stockholms stad har fullföljt sin treåriga vidareutbildning till förskollärare/”lärare för de yngre åldrarna” år 2005 och 2006. De har i en enkät tillfrågats om sin syn på utbildningen och om sin sysselsättningssituation efter denna. 41 av de 45 aktuella utbildningsdeltagarna har besvarat enkäten.

- Med något enstaka undantag är samtliga utbildades helhetsomdömen om utbildningen positiva.
- Innehållsmässigt får utbildningen bra betyg för så gott som alla kurser/ moment. Speciellt kursmomenten som ingått i de valda inriktningarna får mycket beröm. De mer allmänna inslagen i utbildningen är av en del något mindre uppskattade. Flera efterlyser en starkare specifik inriktning på förskoleverksamhet och förskolepedagogik i utbildningen.
- Utbildningen har enligt de utbildade själva gett dem ny arbetslust, stärkt dem i yrkesrollen, gett dem användbara kunskaper i arbetet och förbättrat deras möjligheter på arbetsmarknaden.
- Kontakterna med arbetsplatsen har under studietiden ofta varit ytlig och i vissa avseenden också upplevts som problematisk. Några naturliga möjligheter för de studerande att dela med sig och sprida de nyvunna kunskaperna vidare till verksamheten har inte funnits.
- 90% av de svarande hade vid enkättillfället fast tjänst efter utbildningen. Av dem som var i arbete var alla kvar i förskole- eller skolverksamhet.
- Till 90-95% arbetar de vidareutbildade barnskötarna kvar inom Stockholms stads verksamheter.

Stockholm stad har gjort en stor ekonomisk satsning på att vidareutbilda ett antal barnskötare till förskollärare. Satsningen verkar lyckad i så motto att de utbildade är nöjda och omvittnar många positiva effekter av utbildningen för egen del. Också ur stadens perspektiv verkar satsningen lyckad i den meningen att så gott som samtliga utbildade än så länge är kvar inom staden som verksamma pedagoger.

BAKGRUND OCH SYFTE

Bristen på förskollärare har länge varit stor i Stockholms stad. Dessutom saknas i stor utsträckning karriärvägar inom förskoleverksamheten. Det var ett par av de skäl som låg bakom att Stockholms stad började erbjuda ett antal av stadens barnskötare att vidareutbilda sig till förskollärare 1999/2000. Utbildningen skulle ske med bibehållen anställning och delvis bibehållen lön inom ordinarie förskollärarytbildning.

För att säkra kvaliteten och trygga den framtida personalförsörjningen inom förskolan krävs fortlöpande möjligheter till kompetensutveckling för de anställda. Sedan Kompetensfonden tillkom har en stor mängd insatser gjorts för att stärka kompetensutvecklingen inom stadens förskoleverksamhet. Bl a har olika typer av utbildningar anordnats riktade till skilda personalgrupper. Personal som saknat pedagogisk grundutbildning har fått barnskötarytbildning. Barnskötare har gått vidareutbildningar. Kurser i pedagogisk dokumentation och pedagogisk handledning har anordnats för förskollärare. Kompetensfonden har också tagit över det organisatoriska ansvaret för den ovan nämnda vidareutbildningen av barnskötare till förskollärare.

Utrednings- och statistikkontoret har fått i uppdrag att följa upp effekterna av flera av Kompetensfondens utbildningsinsatser. Det gäller bl a stadens vidareutbildning av barnskötare till förskollärare. Utbildningarna utvärderas både i så motto att de som genomgått utbildningarna/kurserna får ge sin syn på dessa och hur de fungerat i olika avseenden. Men också i ett vidare perspektiv, om de genomgångna utbildningarna upplevs ha påverkat den egna yrkesidentiteten och arbetsrollen. Hur användbara de nyförvärvade kunskaperna upplevs vara i praktiken och vad som har hänt efter utbildningen.

I den här rapporten redovisas resultaten av den enkät som genomförts med de 45 barnskötare i Stockholms stad som fullföljt sin vidareutbildning till förskollärare åren 2005 och 2006. Redan år 2004 genomfördes en liknande enkätundersökning bland de ca 50 barnskötare som blev klara med sin förskollärarytexamen år 2002.

De här aktuella resultaten och resultaten av övriga utbildningsuppföljningar är tänkta att ligga till grund för planering och beslut om framtida kompetensinsatser inom förskoleverksamheten.

UNDERSÖKNINGENS GENOMFÖRANDE

I juni 2005 blev 13 barnskötare som genom stadens försorg fått vidareutbilda sig till förskollärare klara med sin utbildning. Ytterligare 32 blev klara i juni 2006. De hade då genomgått den treåriga utbildningen till förskollärare (egentligen ”Lärare för yngre åldrar”) vid Lärarhögskolan i Stockholm. Dessa 45 personer utgör vår undersökningspopulation.

Deltagarna i utbildningen rekryterades från stadsdelsförvaltningarna. Studierna genomfördes på heltid med bibehållen anställning och delvis bibehållen lön. Mellan terminerna förväntades de studerande stå till förfogande vid sina arbetsplatser.

Enkäten har utarbetats av USK i samverkan med Kompetensfonden. Den består av ett 20-tal frågor där de svarande fått bedöma utbildningen i olika avseenden och uttala sig om utbildningens betydelse för den egna yrkesrollen och den upplevda användbarheten av det man lärt sig i praktiken. Frågorna handlar också om hur nöjda de studerande varit med de praktiska förutsättningarna under studietiden och hur kontakterna med arbetsplatsen sett ut samt om vad som skett efter att utbildningen avslutats? Återgick man till den tidigare arbetsplatsen, har man bytt arbete, finns man kvar inom Stockholms stads verksamheter?

Av de 45 studerande har enkäten besvarats av 41 personer. Det innebär en svarsfrekvens på 91%. Den höga svarsfrekvensen innebär att man kan räkna med att resultaten grovt sett är representativa för populationen som helhet.

RESULTAT

Resultaten av 2004 års undersökning visade att de studerande som tog sin förskollärarexamen 2002 i stort sett alla var nöjda med den utbildning de fått och tyckte de hade nytta av den i sitt nuvarande arbete. Av dem som besvarade enkäten arbetade samtliga kvar inom förskole- eller skolverksamhet. 2/3 av de svarande var vid enkät-tillfället, två år efter avslutade studier, kvar som anställda inom Stockholms stad. Nedan kan vi se om den här bilden stämmer någorlunda väl också för dem som gått ut utbildningen 2005 och 2006.

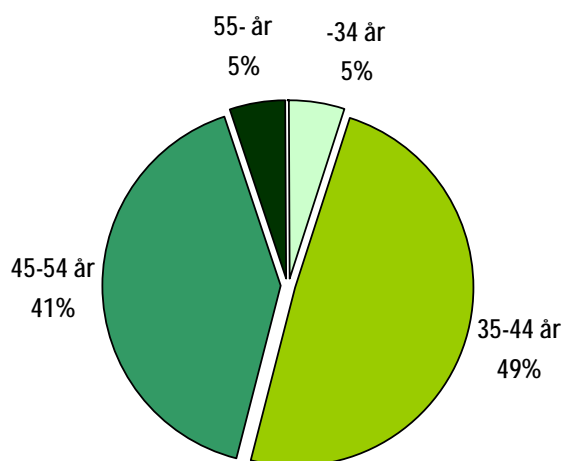
Först redovisar vi några uppgifter om vilka de studerande/svarande är. Därpå följer ett avsnitt om hur dessa bedömer utbildningen i olika avseenden och konsekvenserna av denna för egen del. I påföljande avsnitt avhandlas vad som skett efter utbildningen, om man arbetar kvar i Stockholms stad och är kvar inom förskoleverksamheten eller bytt sysselsättning och hur nöjd man är med utbildningen och sin situation i dagsläget.

Resultaten redovisas oftast i form av procentfördelningar. I och med att antalet svarande är litet påverkas procentsiffrorna ganska rejält av några få personers svar. Då de svarande är ca 40 stycken motsvarar 5% två personer, 10% fyra personer o s v.

De svarande

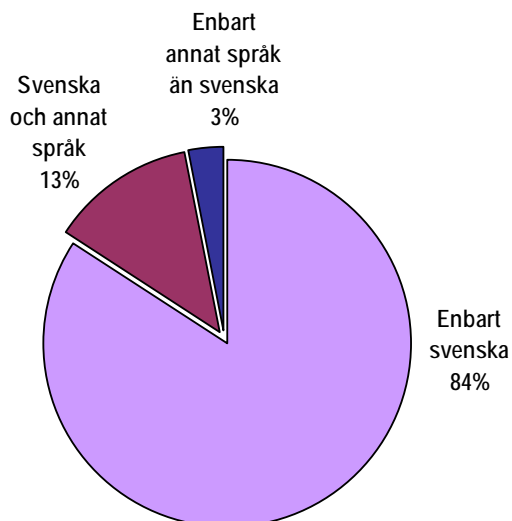
I enkäten efterfrågas hur gamla de studerande är och vilket språk de talar till vardags hemma.

Figur 1: Din ålder

Majoriteten av de barnskötare som fått gå den treåriga vidareutbildningen är under 45 år (54%). Nästan lika vanligt (46%) är det dock att de studerande är över 45 år. Ett par studerande (5%) har hunnit bli över 55 år innan utbildningen avslutats och enkäten genomfördes.

Figur 2: Vilket språk talar du till vardags hemma?

För att få en uppfattning om hur vanligt det är att de som fått delta i utbildningen har utländsk bakgrund har vi frågat vilket språk man talar till vardags hemma. 16% (6 personer) uppger att de också talar något annat språk än svenska i hemsituationen. En studerande talar inte alls svenska hemma utan enbart något annat språk. Utbildningsdeltagare med "utländsk bakgrund" saknas således inte bland de studerande. Andelen motsvarar dock knappast andelen barnskötare med utländsk språkbakgrund totalt sett i stadens förskoleverksamhet.

En bakgrundsuppgift av litet annat slag gäller vilken inriktning de studerande valt på sina studier under utbildningstiden. Utbildningen till "förskollärare" har numer ersatts av utbildningen "Lärare för yngre åldrar". Den ger behörighet både för arbete som förskollärare och som lärare i förskoleklass upp till årskurs 5. En stor del av utbildningen är specialorienterad mot någon av nedanstående inriktningar.

Tabell 1: Vilken inriktning på studierna valde du?

Vald inriktning	%	Antal
Barn och ungdomspedagogiskt arbete/ program	33	13
Barn, teknik och skapande	5	2
Utforskandets pedagogik - Reggio Emilia	13	5
Barn och naturvetenskap	10	4
Praktisk-estetiska läroprocesser för yngre barn	5	2
Att hitta matematiken i barnens värld	18	7
Lek, idrott och rörelse	3	1
Språk och språkutveckling	8	3
Barn och samhälle	3	1
Svenska som andra språk	0	0
Kombinationer	5	2
Alla svarande	100	40

Den populäraste inriktningen bland våra vidarestudierande barnskötare var "Barn och ungdomspedagogiskt arbete/program". Andra ofta valda inriktningar var "Att hitta matematiken i barnens värld", "Utforskandets pedagogik-Reggio Emilia" och "Barn och naturvetenskap".

Om utbildningen

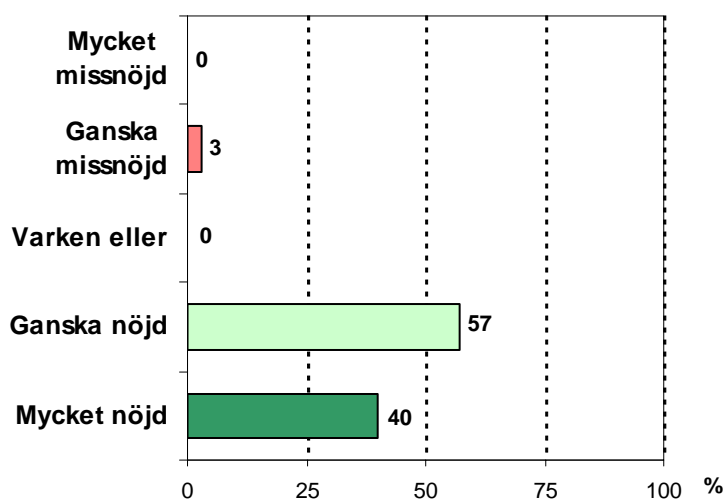
Vad tycker de som genomgått utbildningen om denna i olika avseenden? I enkäten ställs frågor om vilka moment som har varit bra och mindre bra i utbildningen? Upplevs kravnivån ha varit lagom? Vilka konsekvenser bedömer de svarande att utbildningen haft för dem i deras fortsatta yrkeskarriär? Och hur nöjd är man med de praktiska förutsättningar som gällt under utbildningstiden?

Ett helhetsomdöme och upplevd kravnivå

Enkäten inleddes med att en mer översiktlig bedömning efterfrågades av hur nöjda utbildningsdeltagarna kände sig med den genomgångna utbildningen.

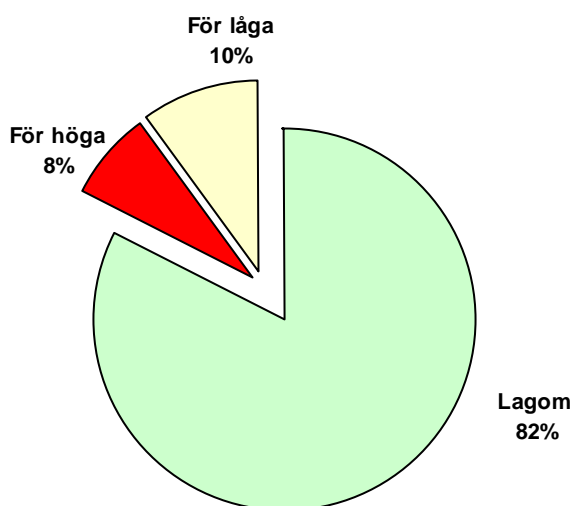

Figur 3: Hur nöjd är du med den vidareutbildning till förskollärare du genomgått?

Precis som vid den enkät som genomfördes 2004 är i stort sett alla svarande som genomgått utbildningen nöjda med denna. I årets undersökning är det bara en svarande (3%) som sätter frågetecken för den genomgångna utbildningen och säger sig vara ganska missnöjd med denna. 97% är nöjda och 40% t o m mycket nöjda.

Figur 4: Tycker du att de krav som ställts på deltagarna i utbildningen varit ...

Drygt 80% av de svarande tycker att de krav som ställts på utbildningsdeltagarna i utbildningen varit lagom höga. Ett par stycken tycker att kraven varit för höga, men lika många att de varit för låga. Resultaten kan tolkas som att man hittat en rimlig kravnivå i utbildningen som är svår att både höja och sänka för att fler ska bli nöjda.

Om utbildningens innehåll

För att pejla av vad de som genomgått den treåriga utbildningen tycker om innehållet i denna har ett par öppna frågor ställts. ”Vilka moment tycker du varit bra i utbildningen?” och ”Vilka moment har varit mindre bra?”. Svaren på frågorna redovisas i sin helhet nedan.

När det gäller de delar som varit bra i utbildningen framhålls en lång rad olika kurser och moment. Det som oftast återkommer är specialiseringen och de kursmoment som ingår i den inriktning som utbildningsdeltagarna själva valt. (Se tabell 1 sid 9). En del lovordar den verksamhetsförlagda utbildningen (VFU) och de uppgifter man fått i uppdrag att genomföra ute i verksamheten på sin ”praktikplats”. Även vissa momenten på de mer allmänna utbildningsområdena (AUO) nämns av vissa personer som särskilt givande. Flera tycker att allt varit bra eller anser att just mixen av olikartade moment och kurser är utbildningens styrka.

Vilka moment tycker du varit bra i utbildningen?

- De moment som inkluderade VFU med uppgifter att göra på VFU - inte bara observera. De kurser som hade med metodik i undervisningen.
- Jag tycker att de flesta momenten var bra, trots att mycket var skolinriktat. Det gick bra att omvandla kunskaperna så de passade just mig.
- VFU
- Inriktningen ”Utforskandets pedagogik” - Reggio Emilia känns det som jag har mest nytta av eftersom förskolan jag är på har den inriktningen.
- Alla moment har varit bra och lärorika.
- Inriktningen var överlägset bäst. AUO 2 var bra innehåll men upplägget och utförandet var inte tillräckligt planerat och genomtänkt.
- Inriktningen och de två specialiseringarna, tillsammans 80 poäng.
- Alla moment har varit bra, med en blandning av teori och praktik. Jag har haft stor nytta av min yrkeserfarenhet och lätt kunnat hitta den röda tråden i litteraturen. Min inriktning var det mest användbara, KANONBRA innehåll! Även kursen ”didaktiska perspektiv på läs- och skrivutveckling” vill jag berömma särskilt. Användbart oavsett vilka åldersgrupper man arbetar med.
- Inriktningen. Del av specialisering om de minsta barnen. Kulturanalys.
- Alla, fast på olika sätt.
- Inriktningarna, och den första jag gick om hälsa.
- Inriktningen, läs- och skrivutveckling, kulturanalysen, IKT samt uppskrivandet. Alla projektarbeten som utfördes under praktiken var toppen. Då kunde man se och förstå de teoretiska aspekterna i praktiken med barnen.
- C-uppsatsen - bra med en självvald fördjupning. De praktiska inslagen dvs verkstäder med skapande och rörelse.
- Alla moment borde ha varit inriktade bara på förskola/förskoleklass istället för en inriktning ända till år 5 i skolan. Jag har inte tänkt arbeta i skolan och tycker därför att jag skulle ha fått ut mer av utbildningen om den varit mer specialiserad.
- Föreläsningar och praktiska grupparbeten.
- I stort sett har det mesta varit bra.
- Inriktningen Barn och natur som utgick från det forskande barnet. Specialisering Läs- och skrivutveckling. Specialpedagogik 5 p.

- Specialiseringen ”Att vara lärare för barn i åldrarna 1-6 år”.
- Inriktningen Barn och Ungdomspedagogisk utbildning ganska bra. Specialisering Didaktiska perspektiv på läs- och skrivutveckling var det bästa momentet som gav mig mest.
- Jag tycker att inriktningen har varit bra.
- AUO 1+3 alla moment. Inriktningen alla moment. AUO 2: moment 1 och 2. Att vara lärare för barn i åldern 1-6 år: båda momenten.
- De få tillfällen då vi fick göra praktiska saker såsom slöjd, rörelse etc.
- Alla mina moment, speciellt VFU och min inriktning.
- Alla kurser utom kulturanalysen p g a ”dålig” lärare. Litteraturen var innehållsrik och utvecklande men det togs inte tillvara av läraren.
- De kurser jag fått välja själv.
- Utforskandets pedagogik var fantastiskt bra.
- De moment som har handlat om förskolan t.ex. ”Lek och fartfyllt lärande”, ”Barnet möter naturvetenskapen” och ”Utbildning, pedagogik och samhälle - igår, idag, imorgon”.
- Barn- och ungdomspedagogiskt arbete samt kursen grundläggande naturvetenskap.
- Pedagogik, etik och psykologi; introduktion. Inriktningen Barn och ungdomspedagogiskt arbete 1 och 2. Professionellt lärarskap.
- Underbart att kunna läsa om litteratur för små barn på universitetet. Filosofiska samtal och framför allt om barns utveckling.
- Jag har varit nöjd med i stort sett hela utbildningen. Men jag tyckte ibland att den allmänna delen kunde varit mindre.
- Inriktningen ”Språk och språkutveckling”. Breddningskurserna: ”Samhällsorienterande ämnen” och ”Matematik mot yngre åldrar”.
- Inriktningen, breddning och delar av de allmänna utbildningsområdena såsom pedagogik och psykologi och AUO block 3.
- AUO block 2 var bäst organiserat och där man samtidigt fick mycket övergripande kunskap.
- Alla har varit bra.
- Inriktningen och specialiseringen.
- Fördjupningar. Specialiseringar.
- Inriktningen ”Barn och naturvetenskap” och ”Didaktiskt perspektiv på läs- och skrivutveckling”.
- Barn- och ungdomspedagogiskt arbete 1 och 2. Specialiseringar: ”ledarskap i skolan”, ”samtal i lärarens arbete”, ”professionellt lärarskap”, ”natur, människa och miljö”.
- De kurser som har riktat sig mot de lägre åldrarna. Många av kurserna har riktat sig mot högstadiet/gymnasiet. Inriktningarna var bra.

När det gäller vilka moment i utbildningen som varit mindre lyckade finns också en lång rad olika uppfattningar. Det som kommer igen mer regelbundet och ganska ofta fått omdömet mindre bra är de allmänna utbildningsområdena. AUO upplevs av många ha gett alltför allmänna och ytliga kunskaper. Inte sällan ifrågasätts också om dessa moment inte varit alltför teoretiska och för litet ”verklighetsanknutna”. Vetenskapsteori och kulturanalys nämns som exempel på detta.

En svarande med lång förskoleerfarenhet upplever sig haft svårt att tillgodogöra sig VFU och genomföra elevuppgifter ute i verksamheten. Hon har då i stället snabbt halkat in i sin invanda arbetsroll. Vanligare är annars synpunkten att utbildningen varit alltför litet inriktad just på förskoleverksamhet och förskolenivå. Alltför mycket i utbildningen sägs ha handlat om skolan. Flera framför önskemål om och efterlyser en starkare fokusering på förskolan och pedagogik för förskolebarn genomgående under hela utbildningen.

Vilka moment har varit mindre bra?

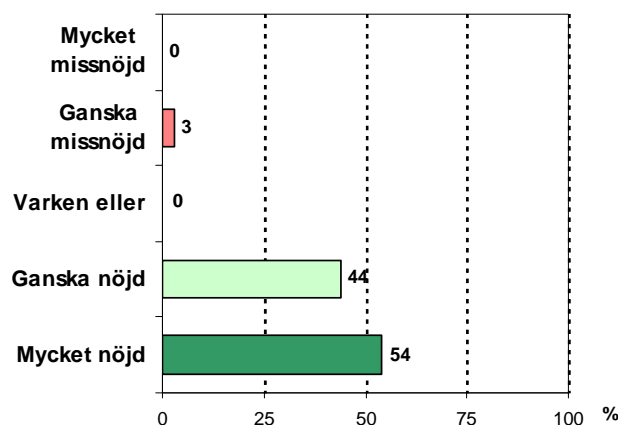
- Alla dessa diskussioner i smågrupper, fokuseringen på skönlitteratur som världens bästa undervisningsmaterial (vet inte hur många böcker vi pratat sönder!) och föreläsningarna vars ämne inte har med kursen att göra.
- Jag vill inte plocka bort någon kurs, men däremot tycker jag att LHS skulle riktat sig mer mot förskolan i sitt upplägg av kurserna. Allt jag valde skulle ju inkludera förskolan, men den nämndes sällan.
- CK-kurserna.
- AUO-blocken. Enbart för att det är ett måste att läsa dessa och oftast var det lärare som satsade halvhjärtat.
- Jag tycker att utbildningen riktade sig mycket till skolan och inte så mycket till förskolan. Det borde finnas mer litteratur som handlar om förskolan.
- En del kurser inom AUO t.ex. kulturanalyser.
- Kulturanalyskursen speciellt men även de andra kurserna inom AUO. De gick för mycket i varandra och vissa var bara ”trams”. Lärarna var också sämst där.
- Egentligen ingenting. VFU:n hade varit mer utvecklande om jag hade kunnat påverka min VFU-placering mer.
- De gemensamma, dock ej kulturanalys som var bra (kanske p g a bra lärare...) Jag anser att man inte ska blanda de som valt att bli gymnasielärare med lärare mot yngre åldrar. Den lärare vi hade om skolans historia intresserade sig endast för dessa. De sa bestämt ifrån att de inte ville läsa om ”småbarn”. ”Okej, då gör vi inte det” sa läraren, även om vi andra protesterade. Jag skulle vilja lära mig (mer) om läsinlärning.
- Det ”allmänna utbildningsområdet”, kurserna i det blocket upprepade sig alltför mycket. Spännvidden i kurserna gjorde att det var svårt att gå på djupet. Alltså ganska ytlig kunskap med andra ord.
- Seminarier med enbart diskussioner.
- Jag tror att det skulle ha varit bättre med en mer förskoleinriktad utbildning, fokus har mest varit på skolan under utbildningen.
- Alla block AUO.
- Kulturanalyser, AUO 3.
- Jag upplevde VFU negativt. Det kändes mer som att jag arbetade. Svårt att gå in i elevrollen när man har lång erfarenhet.
- AUO 2 moment 3 och 4.
- Det har varit oerhört teoretiskt. Det jag saknar nu är ”ledarrollen” som pedagogisk lärare, det är så mycket man ska ha koll på utöver behaviorism och socio-kulturell...
- Kurser där VFU saknats. 60 p pedagogik var för kompakt, för mycket under så kort tid. Skulle vilja haft mer tid (reflektion, utvärdering, förbättring) för kvalitetsarbetet.
- Kurserna inom det allmänna utbildningsområdet.

- AUO-kurserna
- De moment som endast har handlat om skolan t.ex. ”Att organisera för, värdera och bedöma lärande”.
- Kulturanalyskursen, helt irrelevant för utbildningen. SKL-kursen var helt skolriktad.
- Kulturanalyser i partnerområdet. Utbildningsvetenskapliga perspektiv. Att vara lärare för barn i åldrarna 1-6 år.
- Inga.
- De allmänna utbildningsområdena.
- Moment inom det allmänna utbildningsområdet – AUO 2 mycket p g a undervisningssätt och bemötande av läraren.
- Kulturanalys – AUO block 2.
- AUO 3 med specialarbetet. Oorganiserat och mycket problem med handledare i examensarbetet.
- Det har varit alldeles för lite inriktning mot förskolan. För mycket teori.
- Kulturanalysen. Hade hellre räknat bort den istället för en specialisering. Överhuvudtaget så var moment AUO 2 ett sämre genomtänkt val i en utbildning som i så mångt och mycket är, och riktas till, ett praktiskt yrkesval.
- För många obligatoriska 10 p kurser i samma institut som jag gick inriktningen på dvs BoU.
- AUO-block 3, rörigt och oplanerat.
- För lite i kurserna som är för förskolan, det riktar sig mest till skolan.
- Utbildningsvetenskapliga perspektiv.
- Alla de obligatoriska kurserna gav ingenting. Alla ifrågasatte dem. Det kändes som bortkastade poäng. Vi ville hellre läsa något matnyttigt på dessa 40 poäng. De flesta kurserna riktade sig mot äldre barn.

Om de praktiska förutsättningarna

De här aktuella studerande har genom staden fått förmånen att med bibehållen tjänst och delvis bibehållen lön få vidareutbilda sig från barnskötare till förskollärare. Man kan därför förvänta sig att de ska vara rejält nöjda med de förutsättningar de haft under studietiden. Är du nöjd eller missnöjd med de förutsättningar som gällt för dig under utbildningstiden lät frågan som vi ställde. I figur 5 nedan redovisas svaren på denna.

Figur 5: Tillfredsställelse med förutsättningarna under utbildningstiden

Visst är de flesta nöjda med de förutsättningar som gällt för dem under studietiden. 54% säger sig vara mycket nöjda. 44% är dock "bara" ganska nöjda och någon (3%) är t o m ganska missnöjd. Kanske inte fullt så översvallande omdömen som vi väntat oss av en grupp studerande som genomgått den treåriga högskoleutbildningen utan studielån.

I en följdfråga efterfrågades vad man var missnöjd med om man var missnöjd. Svaren på denna ger vissa ledtrådar till varför inte alla är översvallande nöjda med de förutsättningar som gällt. Frågan tolkas uppenbarligen vidare än att gälla enbart de rent praktiska och ekonomiska förhållanden som gällt under studietiden.

- Eftersom jag är äldre hade jag väldigt liten dataerfarenhet. Var på mediacentret, men det var svårt att få tid att få hjälp där. Annars väldigt nöjd.
- Nöjd med att få gå utbildningen och samtidigt få 80% av lönen. Missnöjd med att kurslitteraturen var för dyr. Eventuellt borde litteraturen sponsras från staden.
- Att under sommarperioden vara tvungen att vikariera på olika avdelningar på förskolan.
- Det beror på vad som menas med frågan. Att få en betald utbildning och få nya erfarenheter har varit guld värt, men jag har saknat litteratur som handlat om förskolans värld samt mer praktiska kunskaper som t.ex. olika målningstekniker, gips, lera etc.
- I stort mycket nöjd, men missnöjd med att jag haft otur att under sammanlagt ett år av mina studier undervisas av en lärare som inte lever upp till hur en lärare bör förhålla sig till sina elever och hur undervisningen bör ske.
- Alla skulle klara av och hantera alla kursmoment utifrån en basis. Men vi är människor med just olika erfarenheter, olika långt komna i livet etc. Så förutsättningarna ser olika ut för alla.

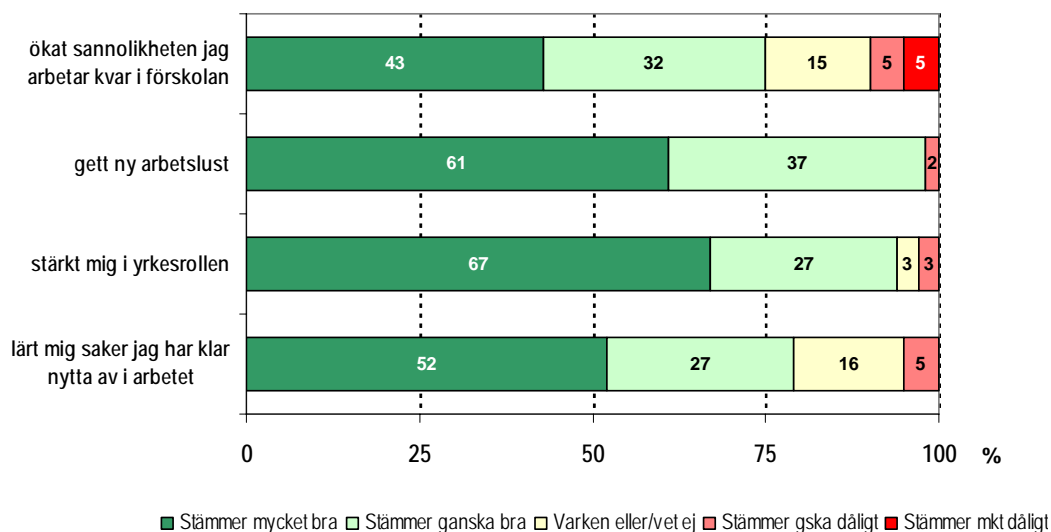
Om utbildningseffekter

De svarande fick uppge i vilken grad de instämde i fyra olika påståenden om de upplevda effekterna av utbildningen för deras egen del. Utbildningen har -

- Lärt mig saker som jag har klar nytta av i arbetet som förskollärare
- Stärkt/utvecklat mig i min yrkesroll
- Stimulerat mig och gett mig ny arbetslust i arbetet
- Ökat sannolikheten att jag fortsättningsvis kommer att arbeta inom förskoleverksamhet.

I figur 6 framgår i vilken utsträckning våra utbildningsdeltagare instämmer i dessa påståenden om utbildningens konsekvenser för egen del.

Figur 6: Utbildningen har ...

Att utbildningen gett ny arbetslust och att den stärkt de svarande i deras yrkesroll är de påståenden som flest instämmer i. Ca 95% av de som genomgått utbildningen tycker att dessa påståenden stämmer ganska eller mycket bra. De flesta mycket bra. Det får ses som goda slutomdömen om utbildningen.

Även för de andra påståendena - att utbildningen har lärt mig saker jag har klar nytta av i arbetet och att den har ökat sannolikheten att jag arbetar kvar i förskolan - instämmer en klar majoritet av de svarande 75-80%. En mindre del 20-25 % ställer sig dock tveksamma till om dessa påståenden stämmer för deras del. Några säger t o m att det stämmer ganska eller mycket dåligt att utbildningen ökat sannolikheten för att de ska arbeta kvar inom förskoleverksamheten. Kanske kan man misstänka att svaren avspeglar de möjligheter som öppnats för dem som gått utbildningen att söka sig vidare till arbete inom skolans värld.

Efter utbildningen

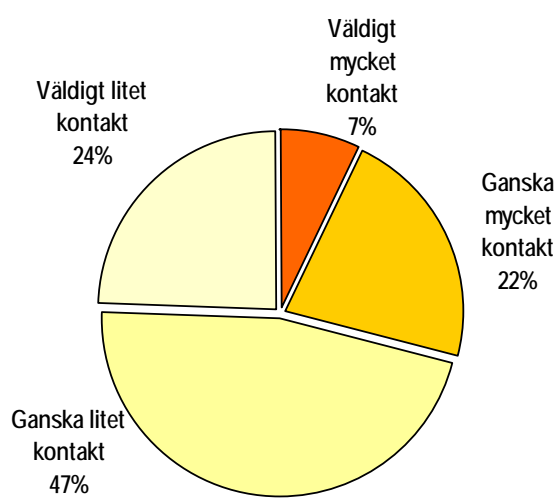
Vad har då hänt efter utbildningen? I den undersökning som gjordes 2004, av de barnskötare som blev klara med sin vidareutbildning till förskollärare 2002, konstaterades att samtliga svarande arbetade kvar inom förskola eller skola. Två av tre var kvar inom stadens verksamheter.

I årets undersökning är tidsperioden efter avslutad utbildning och uppföljande enkät kortare än vad den var 2004. Av de svarande gick 12 ut utbildningen 2005 och 29 våren 2006. Tiden för förändringar har varit kortare. Å andra sidan är det ganska troligt att de förändringar som sker av arbetssituation och sysselsättning sker ganska snabbt i samband med återinträdet i arbetslivet efter avslutade studier.

Relationer till den tidigare arbetsplatsen

Kontakterna med arbetsplatsen under utbildningstiden kan ha stor betydelse för vad som händer efter studierna. Här är det fråga om en mycket lång utbildning med studier på heltid. Även om de studerande varit fortsatt anställda vid sin tidigare arbetsplats är det ingen garanti för att täta och goda kontakter upprätthålls. I enkäten frågade vi de som genomgått utbildningen hur deras kontakter med arbetsplatsen varit.

Figur 7: I vilken utsträckning har du under utbildningstiden haft kontakt med den arbetsplats du arbetade på när du började utbildningen?

Enligt de studerandes egna uppfattningar har kontakterna med arbetsplatsen varit sparsamma under studietiden. Knappt 1/3 av de svarande uppger sig ha haft väldigt eller ganska mycket kontakt med den förskola där de arbetade när utbildningen påbörjades. Övriga bedömer kontakterna som ganska eller mycket små.

I en följdfråga ombads de svarande beskriva vilken/vilka typer av kontakt de haft eller varför de inte haft så mycket kontakt. I svaren kan man förmärka en besvikelse över hur relationerna med den gamla arbetsplatsen fungerat och utvecklats. Genomgående tycker de studerande att de själva är de som fått vara aktiva för att upprätthålla kontakterna. Många är missnöjda med att ledningen aldrig hört av sig eller intresserat sig. De kontakter som förekommit verkar ofta ha varit av typen att man hälsat på, lånat litteratur, deltagit vid olika festtillfällen vid förskolan. Annars nämns de närmaste kompisarna och arbetskamraterna som de som man oftast hållit en viss kontakt med.

Flera studerande har dåliga erfarenheter av att komma tillbaka och arbeta under somrarna. De har känt sig som en belastning och ej välkomna. Att förskolan som anställt vikarie, samtidigt ska ta emot de studerande och ge dem arbete under sommaren kan lätt bli en ekonomisk belastning. Det har uppenbarligen skapat problem på flera ställen.

Flera studerande beskriver också hur situationen på arbetsplatsen efter hand förändrats när de varit borta. Verksamheten har omorganiserats, det har kommit en ny chef och personal har slutat. Med tiden och efter allt fler förändringar tappar man så småningom den naturliga kontakten med sin forna arbetsplats. Många tycker också att de själva haft svårt att hinna med några kontakter. Studierna har tagit det mesta av tiden.

- De första tre terminerna blev jag inbjuden till t.ex. julmiddag och påsklunch, sedan inte. Efter att ha blivit behandlad som skräp då jag kom in och jobbade på sommaren (uselt schema, vikarie i köket, noll information) valde jag också bort att hålla kontakt.
- Jag har arbetat inom enheten under Lärarhögskolans sommarlov och då har det blivit att jag ”passat barn” och övriga städlat. Jag har hoppat mellan olika stugor vilket kändes negativt. Med min egen stuga har jag liten kontakt. Jag har ringt och besökt några gånger per år.
- Jobbat 4 veckor på sommaren.
- Den kontakt jag hade var när jag jobbade under somrarna. Träffade aldrig min chef och hon verkade inte bry sig om att jag gick en utbildning.
- Jag har träffat ett par av arbetskamraterna privat men inget annars. Vår chef gick i pension och det byttes en del personal.
- Kontakten har i huvudsak varit på sommaren då jag har arbetat. I övrigt har initiativen till kontakt varit från min sida.
- Jag besökte min förskola för att träffa mina arbetskamrater, ibland ringde de till mig och bad mig komma på olika evenemang. Detta gäller bara mina arbetskamrater, ej förskolechefen.
- Jag har hälsat på, haft mailkontakt med mina arbetskamrater/chefer, arbetat på sommarlovet.
- Hälsat på någon eller ett par gånger/termin. Lånat böcker av förskolan eller arbetskamrater. Varit med på personalfest. Svårt att säga ”ganska litet” eller ”ganska mycket”.
- Arbetat under sommaren. Varit och lånat litteratur. Lite kontakt p g a tidsbrist, men senare även för att personalgruppen till stor del byttes ut.
- Jag har arbetat där under sommarlovet, hälsat på 1-2 ggr per termin. Personalen jag arbetade med tidigare hade slutat och nu var det nya, vilket gjorde att mitt intresse för att hälsa på minskat. Barnen var roligt att träffa.
- Stadsdelen bytte chefsorganisation. Detta var en naturlig förklaring. Jag blev helt enkelt ”okänd” för dem. Även många av mina arbetskamrater visade avundsjuka över att det var just jag som fick möjlighet till utbildningen.
- Hälsade på ett par gånger i början av utbildningen. Under det första sommarlovet jobbade jag på en annan förskola som tillhörde samma enhet.
- Jag har besökt min arbetsplats vid lucia eftersom de då anordnar en liten julfest. Under sommarmånaderna har jag arbetat där som vanligt.
- Lånat och diskuterat litteratur. Blivit peppad av chefer. Social kontakt med gamla kollegor. Sommarjobbat.
- Besökt ”min” förskola. Arbetat 6 veckor på sommaren.
- Jag har gått tillbaka till min tjänst och arbetat ca 5-6 veckor varje sommar. Det är bara jag som har tagit kontakt. Det har varit jobbigt att höra av sig varje sommar och ”be om” att få jobba. Jag har känt ett stort motstånd från min arbetsgivare. Har fått höra att jag kostar mycket när hon måste betala min semester. Jag tror

att min arbetsgivare blev besviken över att jag ej ville komma tillbaka till enheten.

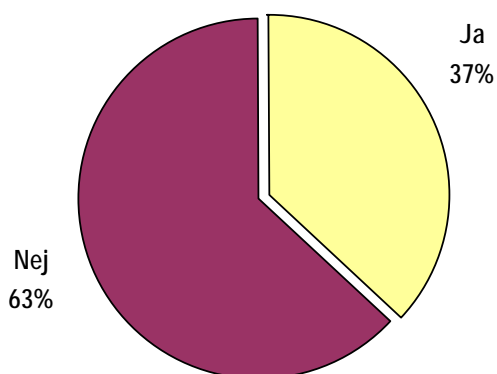
- Jag har varit på besök och haft telefonkontakt med några arbetskolligor. Min chef har inte haft någon kontakt med mig utan det är jag som sökt upp henne.
- Sociala besök. Arbetat på min arbetsplats under somrarna. Men inget samarbete förskolans verksamhet-mina studier. Stadsdelen, Katarina Sofia, visade ett mycket lågt intresse för lärarstudenter jämfört med förortskommunerna. Det drabbade mig negativt eftersom jag hade Katarina-Sofia som mitt partnerområde.
- Egna besök, någon enstaka jul respektive påsklunch.
- Arbetat under sommaren. Hälsat på. Kontakt med min chef i skolan där jag tillbringade min VFU-praktik under 3 år. Träffar kollegor privat. APT-möten. Hållit min chef informerad om vad vi gör i utbildningen och vad jag brinner för. Gått på gemensamma föreläsningar. Genomfört projekt och inspirerat kollegor osv...
- Pågående personalbyten på gamla arbetsplatsen.
- Jag har sett till att kontakten har fortsatt. Däremot har inte min arbetsgivare kontaktat mig under min studietid, annat än när jag skulle vara vikarie under sommaren.
- Arbetat på sommaren, spontana besök ca 2 ggr per kvartal, personalfester.
- Arbetat under sommaren.
- Jag har arbetat där under somrarna men har inte haft tid att besöka dem så ofta under terminen.
- Lånat några böcker av en kollega.
- För att se om det fanns någon som hade aktuell litteratur för min kurs. Enbart för att hälsa på.
- Jag hade lite tid för att kunna hälsa på.
- Jag har varit och hälsat på ibland. Jag har även arbetat under somrarna. Mot slutet kändes det som att man inte var så välkommen tillbaka till sin arbetsplats. Detta var mycket trist.
- Återvänt till arbete under somrarna då tjänstledigheten brutits (innebär 5 veckors arbete/sommar). För övrigt endast liten kontakt, då jag inte haft för avsikt att återvända till denna arbetsplats efter avslutad utbildning.
- Haft mycket kontakt med arbetskolligor, hälsat på, arbetat på sommarlovet, talats vid i telefon, lånat böcker etc. Har inte haft så mycket kontakt med chef/chefer.
- Jag har arbetat där under sommarlovet samt att min chef fortfarande sett mig som en medarbetare – har blivit bjuden på julfester och dyl. Jättekul och skönt att fortfarande höra hemma någonstans.
- Jag har inte haft så mycket kontakt med min förra arbetsplats eftersom jag tycker det har varit mer utvecklande att komma till nya ”praktikplatser”.
- Jag blev ”friställd” från just den arbetsplatsen av olika och personliga skäl. Så jag har inte haft någon fast arbetsplats. Dessutom blev jag placerad i ett annat partnerområde. Men jag har haft kontakt med min chef.
- Hälsat på ofta, en gång/vecka. Lånat böcker. Varit med på fester, öppet hus etc. Jag trivdes bra i huset och med arbetskolligorerna.
- Har ej haft behov, studierna har tagit tid. Arbetat under juni-aug. under utbildningen. Annars ingen kontakt/väldigt lite.
- Jag har hälsat på när jag kunnat. Varit med på utflykter. Inbjuden på fester. Varit med vid lucia och andra högtider. Arbetat där på somrarna.

- Jag arbetade några veckor under sommaren. Sedan har jag haft lite kontakt med vissa kollegor. Men jag fick ta all kontakt själv.

Visst finns det vissa ljusglimtar i beskrivningen av de kontakter som skett mellan de studerande och deras arbetsplatser. I stort får man ändå säga att redovisningen väcker funderingar på vad man skulle kunna göra för att förbättra denna relation och kontakterna under utbildningstiden. Behövs någon form av rutin för hur kontakterna borde se ut? Bör ledningen ha ett tydligare ansvar för kontakt med och ”användning” av de studerande på arbetsplatsen? Skulle de studerande kunna utnyttjas bättre som resurser på hemmaplan och få dela med sig av det de lär sig i utbildningen? Finns det utrymme för att låta de studerande genomföra arbetsuppgifter av pedagogiskt slag ute i verksamheten som kan ha spridningseffekter där? Det är några av de frågor man kan ställa sig runt möjligheterna att förbättra och fördjupa kontakterna mellan de studerande och den arbetsplats de under den treåriga studietiden fortfarande är knutna till. Åtminstone verkar det viktigt att försöka undvika att relationerna blir av den karaktären att de upplevs som negativa och som en besvikelse för de inblandade parterna.

Syftet med att ha goda relationer med den tidigare arbetsplatsen behöver naturligtvis inte alls vara att de barnskötare som utbildat sig till förskollärare ska återvända dit. I många fall kan det nog vara naturligt att byta arbete och arbetsplats i samband med att man utbildar sig. När vi tillfrågade undersökningsdeltagarna om de efter utbildningen återgick till den tidigare arbetsplatsen fick vi följande svar.

Figur 8: Gick du direkt efter utbildningen tillbaka till din tidigare arbetsplats?

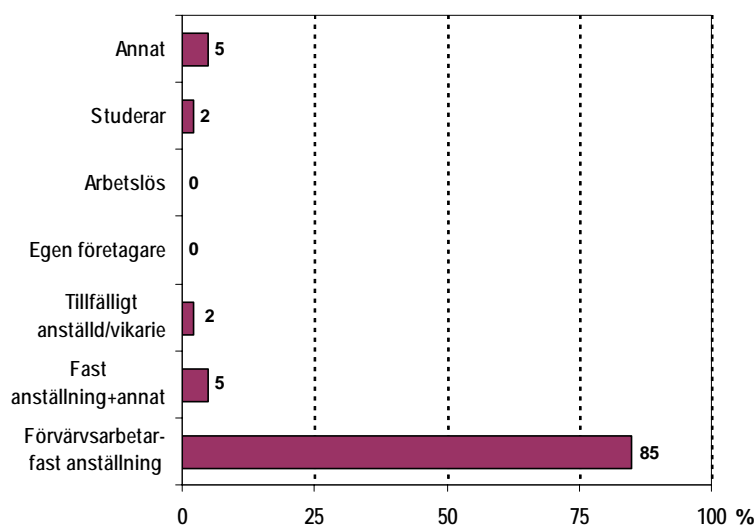

Bara en dryg tredjedel av de studerande uppger att de återvände till den tidigare arbetsplatsen direkt då de avslutat sin utbildning till förskollärare. Redan i detta tidiga skede sker alltså en omflyttning av de anställda/studerande till nya arbetsplatser och sysselsättningar.

Nuvarande sysselsättning

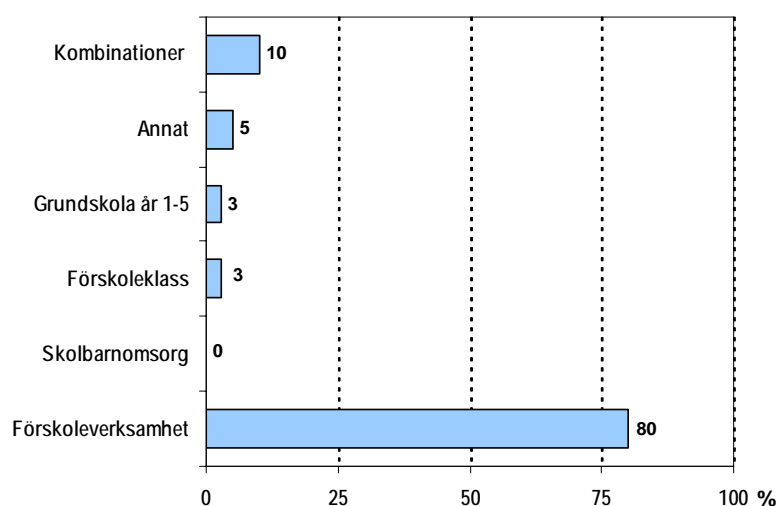
Den vid enkättilfället aktuella sysselsättningssituationen framgår av figur 9.

Figur 9: Hur ser din sysselsättningssituation ut för närvarande?

En tid efter avslutade studier är de flesta (90%) av de nyutbildade förskollärarna förvärsarbetande och har fast anställning, eventuellt i kombination med något annat. Någon är tillfälligt anställd och någon studerar. Av dem som svarat ”annat” är en sjukskriven och en annan är hemma och tar hand om barnbarn och sin gamla pappa.

Figur 10: Inom vilken verksamhet arbetar du?

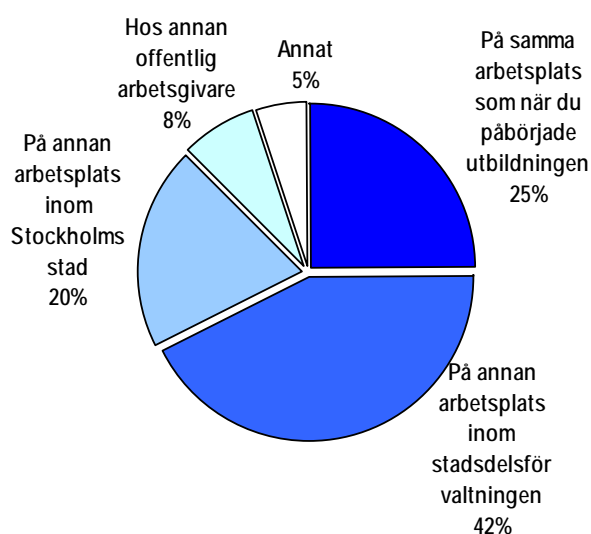

80% av dem som genomgått utbildningen uppger att de arbetar inom ren förskoleverksamhet. Någon arbetar som lärare år 1-5 i grundskolan och någon annan i skolans förskoleklasser. Flera uppger sig kombinera arbete i förskola/skola eller skol-

barnomsorg (10%). Precis som vid 2004 års undersökning är alltså alla svarande som är i arbete fortsatt verksamma inom förskole- eller skolområdet.

Om staden inte har något direkt intresse av att de färdigutbildade återgår till samma arbetsplats som tidigare, så har man ett klart intresse av att de stannar kvar som anställda inom stadens pedagogiska verksamheter. Bristen på förskollärare är ju ett viktigt skäl till att staden organiserat och erbjudit vidareutbildning av barnskötare till förskollärare/lärare på generösa villkor. I figur 11 ser vi hur det står till med aktuell anställning/arbetsgivare vid enkättilfället.

Figur 11: Arbetar du...

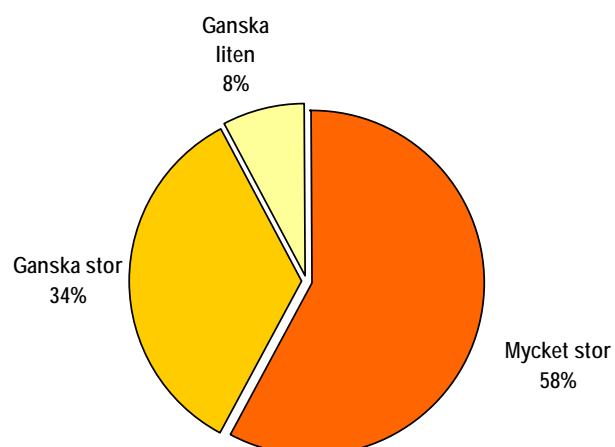

Vid enkättilfället har andelen som är kvar på samma arbetsplats som då de började utbildningen minskat till 25%. Ytterligare en stor andel, drygt 40%, arbetar kvar inom samma stadsdelsförvaltning som tidigare. Dessutom tillkommer 20% som fortfarande är anställda i Stockholms stad men bytt stadsdelsförvaltning. Inte någon uppger att hon/han arbetar hos privat arbetsgivare eller som egen företagare. Några har däremot bytt arbetsgivare till "annan offentlig arbetsgivare". Sammantaget innebär detta att ca 95% av de svarande som förvärvsarbetar efter utbildningen är kvar inom Stockholms stads verksamheter.

Utbildningen ur nuvarande perspektiv

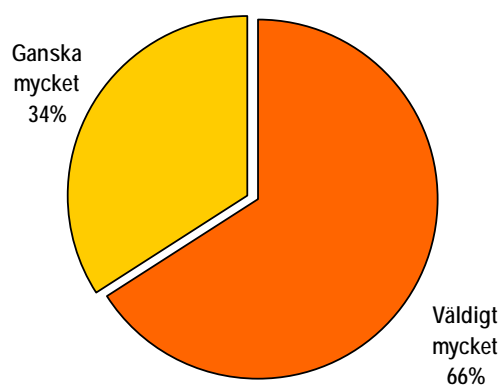
Enkäten avslutades med några frågor om utbildningen sedd ur nuvarande sysselsättningsperspektiv. Hur stor nytta har man av det man lärde sig under utbildningen i nuvarande arbete/sysselsättning? Har utbildningen påverkat chanserna att få ett bra arbete och att förbättra lönen? Har den medverkat till att man i dagsläget är nöjd med sin sysselsättning?

Figur 12: Hur stor nytta/användning har du av den kompetens du fick i förskollärarytbildningen i ditt nuvarande arbete?

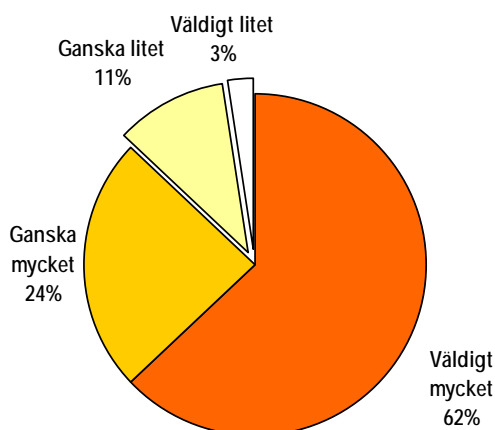
92% av de svarande tycker att de har ganska eller mycket stor användning av vad de lärt sig under utbildningstiden i sitt nuvarande arbete.

Figur 13: I vilken utsträckning tycker du att utbildningen till förskollärare påverkat dina chanser att få ett bra arbete?

Alla svarande anser att deras möjligheter att få ett bra arbete på arbetsmarknaden förbättrats genom att de fullföljt utbildningen till förskollärare/lärare. 1/3 anser att arbetsmarknadsmöjligheterna förbättrats ganska mycket och hela 2/3 att de förbättrats väldigt mycket.

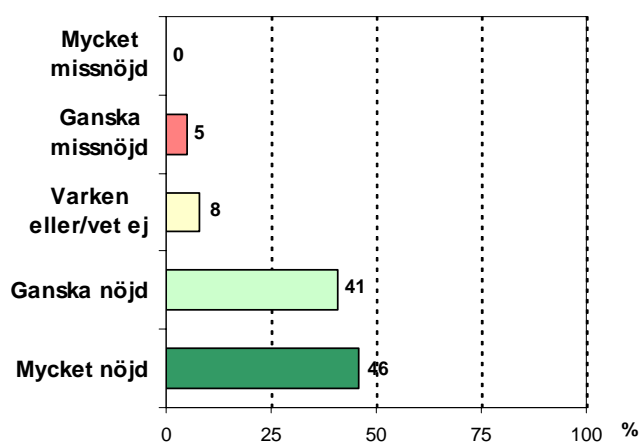
Figur 14: I vilken utsträckning tycker du att utbildningen till förskollärare påverkat dina chanser att förbättra din lön?

Inte fullt lika optimistiska är de svarande när det gäller vilken betydelse utbildningen kan ha för möjligheterna att förbättra den egna lönen. Cirka 15% av de svarande bedömer att utbildningen har liten betydelse för deras chanser att förbättra lönen. En stor majoritet upplever dock att utbildningen förbättrat deras möjligheter även i lönehänseende, ganska mycket 24% och väldigt mycket 62%. De anser alltså att de fått betydligt större chanser att höja sin lön nu efter utbildningen än före denna.

En sista avslutande fråga gällde hur tillfredsställda de som genomgått utbildningen är med sin aktuella arbets-, sysselsättningssituation. Har utbildningen öppnat vägen till en sysselsättningssituation som man nu känner sig nöjd med?

Figur 15: Hur nöjd är du med din nuvarande arbets-/sysselsättningssituation?

Ett par personer uppger att de är ganska missnöjda med sin nuvarande arbets-/sysselsättningssituation och ytterligare några att de är varken nöjda eller missnöjda. För de allra flesta tycks sysselsättningssituationen dock ha "ramlat på plats" efter utbild-

ningen. 87% uppger sig vid enkättilfället vara ganska eller mycket nöjda i detta avseende.

Tillsammans ger bedömningarna ur sysselsättningsperspektiv i efterhand en mycket positiv bild av vad utbildningen gett dem som gått denna. De allra flesta tycker att de fått både användbara kunskaper för arbetet, fått större möjligheter på arbetsmarknaden, bättre chanser att höja lönen och är nöjda med sin nuvarande sysselsättning.

Övriga synpunkter

Om de svarande hade ytterligare synpunkter eller kommentarer som de ville framföra uppmanades de att skriva ner dessa på baksidan av enkätformuläret. Baksidestexten kom då att se ut på följande sätt:

- Jag är otroligt nöjd med min utbildning. Att jag inte är helt nöjd beror på att jag skulle vilja göra mer. Jag fick lära mig så mycket under min utbildning som jag skulle vilja förmedla till barnen.
Jag arbetar nu med personal som arbetat väldigt länge inom yrket (2 st i 30 år). Jag har fått så mycket ”nytänkande” i min utbildning, vilket jag kan sakna hos dessa. Men jag har insett att man får ta lite i taget, även om man är full av inspiration efter utbildningen. Det kanske låter som att jag inte trivs men det gör jag.

Det var väldigt nyttigt för mig att gå denna utbildning. Jag har arbetat med barn i hela mitt liv och inom förskolan i 30 år. Jag kanske också hade fortsatt i gamla spår, men nu har jag både kunskap och idéer. Tack för att jag fick gå utbildningen!

- Att få möjlighet att studera till lärare för de yngre åldrarna har givit mig ny insikt. Fler pedagoger i förskolan borde få samma möjlighet. Som nuläget är behöver vi fler för att få den rätta nivån på våra pedagogiska reflektioner. Det kan vara tufft att ”driva” ensam. Som sagt, satsa mer på förskolepersonalen!
- På frågor kring utbildningen har jag valt att svara ”ganska”, ”varken eller”, och när det gäller kraven ”lagom”. Detta beroende på att kvaliteten mellan momenten skiljde sig mycket. Vissa var jättebra och andra väldigt dåliga. Ibland var tempot alldeles för högt och ibland väldigt lågt.
- Jag är mycket glad och nöjd över att jag fick förmånen att vidareutbilda mig!
- Utbildningen har varit väldigt fokuserad på skolan. När jag började hösten 2003 visste jag inte att jag skulle bli ”lärare för yngre åldrar” upp till årskurs 5. Jag trodde att jag enbart skulle bli förskollärare. Utbildningen har stimulerat mig att börja arbeta i skolan, helst i förskoleklass.
Det hade känts bra om min arbetsgivare varit mer positiv och intresserad av mig under utbildningen. Jag har också fått veta mycket sent vilka veckor jag fått jobba under sommaren. I juni -06, vid midsommar, fick jag besked om att en del av mina semesterönskemål inte blev beviljade eftersom de ej lyckats rekrytera ny personal i augusti. Då kände jag mig faktiskt lite utnyttjad. Jag har valt att inte bråka men det har inte känts roligt.
- Hade gärna velat använda en specialisering till, dvs använda den som jag fick tillgodoräkna.

- I detta formulär återkommer ni till ordet ”förskollärare” medan efter avslutad utbildning enligt lärarhögskolan är titeln ”Lärare för yngre åldrar”. Utbildning till förskollärare finns ju inte längre!
Jag är mycket tacksam för att ha fått denna unika chans till kompetensutbildning och speciellt nöjd och glad är jag för att utbildningen ger mig lärarkompetens F-5 då jag nu får möjligheten att arbeta inom skolan.

Jag har före denna utbildning arbetat inom förskolan (dagis) under närmare 25 år och är mycket väl medveten om vilka kunskaper jag skulle behöva komplettera med till mina tidigare arbetserfarenheter för att göra ett ännu bättre jobb inom förskolan. Jag anser dock inte att denna lärarutbildning har gett mig den delen som passar arbetet inom förskolans värld, då utbildningen i mycket stor utsträckning inriktar sig på arbete inom grundskolan. Detta visar sig även genom att många studenter tänker om under utbildningens gång och går från arbete i förskolan och inriktar sig och får intresse för att börja arbeta i skolan istället efter avslutade studier.

Min åsikt är m.a.o. att vill man öka antalet utbildade ”förskollärare” bör denna utbildning inrikta sig enbart på arbete inom förskolan. En anledning till detta är att det krävs olika kunskaper för arbete inom förskolan med elever i åldrarna 1-5 år respektive i arbetet som klasslärare inom skolan. Ytterligare en faktor som är ett problem är att den största och övervägande delen studenter kommer att lockas av arbetet inom skolan när utbildningen är densamma. Då tjänsterna i skolan inte kommer att räcka till och ge arbete åt alla nyexade lärare, kommer en stor del av dessa arbetssökande lärare F-5 att mot sin vilja tacka ja till arbete inom förskolan. Men vad blir det för kvalitet på arbetet när det utförs mot någons egentliga vilja?!

TABELLER

Svarsfördelning fråga för fråga bland de svarande

1. Hur nöjd är du med den vidareutbildning till förskollärare du genomgått?

	%	Antal
Mycket nöjd	40	16
Ganska nöjd	57	23
Varken eller	0	0
Ganska missnöjd	3	1
Mycket missnöjd	0	0
Vet ej	0	0
Alla svarande	100	40

2. Vilken inriktning på studierna valde du?

	%	Antal
Barn och ungdomspedagogiskt arbete/program	33	13
Barn, teknik och skapande	5	2
Utforskandets pedagogik-Reggio Emilia	13	5
Barn och naturvetenskap	10	4
Praktisk-estetiska läroprocesser för yngre barn	5	2
Att hitta matematiken i barnens värld	18	7
Lek, idrott och rörelse	3	1
Språk och språkutveckling	8	3
Barn och samhälle	3	1
Svenska som andra språk	0	0
Kombinationer	5	2
Alla svarande	100	40

3. Tycker du att de krav som ställts på deltagarna i utbildningen varit

	%	Antal
Lagom	83	33
För höga	8	3
För låga	10	4
Alla svarande	100	40

4. Utbildningen har ...

a. lärt mig saker som jag har klar nytta av i arbetet som förskollärare

	%	Antal
Stämmer mycket bra	53	21
Stämmer ganska bra	28	11
Stämmer varken bra eller dåligt	13	5
Stämmer ganska dåligt	5	2
Stämmer mycket dåligt	0	0
Vet inte	3	1
Alla svarande	100	40

4. Utbildningen har ...

b. stärkt/utvecklat mig i min yrkesroll

	%	Antal
Stämmer mycket bra	68	27
Stämmer ganska bra	28	11
Stämmer varken bra eller dåligt	3	1
Stämmer ganska dåligt	3	1
Stämmer mycket dåligt	0	0
Vet inte	0	0
Alla svarande	100	40

c. stimulerat mig och gett mig ny arbetslust i arbetet

	%	Antal
Stämmer mycket bra	61	25
Stämmer ganska bra	37	15
Stämmer varken bra eller dåligt	0	0
Stämmer ganska dåligt	2	1
Stämmer mycket dåligt	0	0
Vet inte	0	0
Alla svarande	100	41

d. ökat sannolikheten att jag fortsättningsvis kommer att arbeta inom förskoleverksamhet

	%	Antal
Stämmer mycket bra	44	18
Stämmer ganska bra	32	13
Stämmer varken bra eller dåligt	10	4
Stämmer ganska dåligt	5	2
Stämmer mycket dåligt	5	2
Vet inte	5	2
Alla svarande	100	41

7. Är du nöjd eller missnöjd med de förutsättningar som gällt för dig under utbildningstiden?

	%	Antal
Mycket nöjd	54	21
Ganska nöjd	44	17
Varken eller	0	0
Ganska missnöjd	3	1
Mycket missnöjd	0	0
Vet ej	0	0
Alla svarande	100	39

8. I vilken utstäckning har du under utbildningstiden haft kontakt med den arbetsplats du arbetade på när du började utbildningen?

	%	Antal
Väldigt litet kontakt	24	10
Ganska litet kontakt	46	19
Ganska mycket kontakt	22	9
Väldigt mycket kontakt	7	3
Vet ej	0	0
Alla svarande	100	41

10. Gick du direkt efter utbildningen tillbaka till din tidigare arbetsplats?

	%	Antal
Ja	37	15
Nej	63	26
Alla svarande	100	41

11. Hur ser din sysselsättningssituation ut för närvarande?

	%	Antal
Förvärvsarbetar-fast anställning	85	35
Förvärvsarbetar-tillfälligt anställd/vikarie	2	1
Egen företagare	0	0
Arbetslös	0	0
Studerar	2	1
Annat	5	2
Kombinationer fast anställning+annat	5	2
Alla svarande	100	41

12. Inom vilken verksamhet arbetar du?

	%	Antal
Förskoleverksamhet	80	32
Skolbarnomsorg	0	0
Förskoleklass	3	1
Grundskola år 1-5	3	1
Annat	5	2
Kombinationer av ovanstående	10	4
Alla svarande	100	40

13. Arbetar du...

	%	Antal
På samma arbetsplats som när du påbörjade utbildningen	25	10
På annan arbetsplats inom stadsdelsförvaltningen	43	17
På annan arbetsplats inom Stockholms stad	21	8
Hos annan offentlig arbetsgivare	8	3
Hos privat arbetsgivare/egen företagare	0	0
Annat	5	2
Alla svarande	100	40

14. Hur stor nytta/användning har du av den kompetens du fick i förskollärarytbildningen i ditt nuvarande arbete?

	%	Antal
Mycket liten	0	0
Ganska liten	8	3
Ganska stor	34	13
Mycket stor	58	22
Vet ej	0	0
Alla svarande	100	38

15. I vilken utsträckning tycker du att utbildningen till förskollärare påverkat dina

a. chanser att få ett bra arbete?

	%	Antal
Väldigt litet	0	0
Ganska litet	0	0
Ganska mycket	34	14
Väldigt mycket	66	27
Vet ej	0	0
Alla svarande	100	41

b. chanser att förbättra din lön?

	%	Antal
Väldigt litet	3	1
Ganska litet	11	4
Ganska mycket	24	9
Väldigt mycket	63	24
Vet ej	0	0
Alla svarande	100	38

16. Hur nöjd är du med din nuvarande arbets-/sysselsättningssituation?

	%	Antal
Mycket nöjd	46	19
Ganska nöjd	41	17
Varken eller	5	2
Ganska missnöjd	5	2
Mycket missnöjd	0	0
Vet ej	2	1
Alla svarande	100	41

17. Din ålder

	%	Antal
-34 år	5	2
35-44 år	49	20
45-54 år	41	17
55- år	5	2
Alla svarande	100	41

18. Vilket språk talar du till vardags hemma?

	%	Antal
Enbart svenska	85	34
Svenska och annat språk	13	5
Enbart annat språk än svenska	3	1
Alla svarande	100	40

USK

UTREDNINGS- OCH
STATISTIKKONTORET

POSTADRESS: BOX 8320, 104 20 STOCKHOLM

BESÖKSADRESS: LÅNGHOLMSGATAN 27

TELEFON: 08-508 35 000

TELEFAX: 08-508 35 079

E-POST: info@usk.stockholm.se

WEBBPLATS: www.stockholm.se/usk